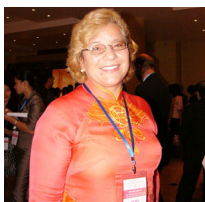

“Tôn vinh di sản mới chỉ là một mặt của vấn đề, một quan trọng còn lại là bảo tồn và phát huy các giá trị của di sản. UNESCO sẽ tiếp tục đồng hành cùng Việt Nam trong các lĩnh vực này”. Đó là nhận định của Trưởng đoàn đi thăm Văn phòng UNESCO tại Hà Nội bà Katherine Marine Muller trước khi thăm năm mới 2011.

Thưa bà, năm qua, Việt Nam đã có thêm nhiều danh hiệu mới được UNESCO công nhận, trong đó có Cao nguyên đá Đèo Ngang (Hà Giang), Hoàng Thành Thăng Long, Bia nghìn năm Văn Miếu... Nhìn lại năm 2010, bà có nhận định gì về những thành công này của Việt Nam?

Bà Katherine Marine Muller: Tôi tin tưởng rằng năm qua là một năm hết sức thành công của Việt Nam khi Việt Nam có được nhiều danh hiệu di sản mới. Tôi đã đi qua rất nhiều vùng đất rất nổi bật của các bạn, từ Vũng Tàu, Đà Lạt, đến tận mũi Cà Mau hay Kiên Giang, Hà Giang, đến thăm rất nhiều di sản. Tôi cũng đã đến thăm Cao nguyên đá Đèo Ngang Hà Giang v.v... Theo chương trình Ký ức thời gian, chúng tôi đã công nhận bia nghìn năm Văn Miếu, Mộc Bản Triều Nguyễn. Tôi cũng đã rất vinh dự được cấp bằng chứng nhận Di sản phi vật thể cho Ca trù và Quan họ. Tôi cũng rất vinh dự được trao bằng chứng nhận Hoàng Thành Thăng Long cho các bạn... Thật là một năm bận rộn. Nhưng cái bận rộn này, tôi có thể nói rằng đó là điều làm tôi thêm yêu mến đất nước các bạn.

Vậy, trong số những di sản này, chắc hẳn sẽ có những di sản làm bà ấn tượng?

Bà Katherine Marine Muller: Vâng, đúng vậy. Tôi thăm di sản là một phần rất quan trọng trong công việc của tôi tại Việt Nam, bởi có một điểm khi nhìn các di sản Việt Nam trở nên đặc biệt. Đó là sự liên kết giữa những vấn đề vật thể và khía cạnh tâm linh, lịch sử. Khi đến thăm Hoàng Thành Thăng Long, tôi chắc chắn các bạn cũng có chung cảm tưởng như tôi và quý nhân lịch, sự cảm nhận hiện đại, tồn tại ở Hoàng Thành trong suốt hơn 1000 năm qua, cũng như những quy tắc định mà người ta đã đưa ra đó. Những quy tắc định quan trọng được đưa ra tại Hoàng Thành làm đổi thay văn minh của cộng đồng dân tộc. Cho nên tôi muốn nói rằng khi đến thăm một di sản ở Việt Nam, chúng ta đến đó không chỉ “thăm quan” đến thu nhập mà chúng ta phải “cảm nhận, giao tiếp” và phải “liên hệ” với nó. Chúng ta nên nhớ thăm Phong Nha - Kẻ Bàng, chúng ta không chỉ đến thu nhập quan sát và tiếp cận nó, mà chúng ta phải hiểu được là trong thời gian tranh,

ngay khi ta đã sống ở Phong Nha - Kẻ Bàng như một bộ phận của thiên nhiên đã chinh phục, qua đó báo động sinh mệnh của rất nhiều di sản văn hóa. Rồi khi đến Huế cũng vậy, chúng ta đến thăm Thành Nội, nghe Nhã nhạc cung đình và các di sản văn hóa. Nhưng di sản này là sự hài hòa, tiếp nối, đồng hành của rất nhiều yếu tố. Tôi yêu thích tất cả các di sản của Việt Nam. Tôi và gia đình mỗi đây đã đi thăm Vịnh Hạ Long. Con gái tôi, Stephanie báo rằng Hồ Long đẹp tuyệt vời. Cho nên, thật khó nói là di sản nào đẹp hơn di sản nào. Tất cả đều rất đẹp và vẻ đẹp đó đều là sự khác biệt.

Thưa bà, để một di sản được công nhận thì phải mất rất nhiều năm, nhiều công sức để xây dựng hồ sơ và chứng minh được giá trị của di sản. Cùng với việc tôn vinh di sản, thì việc bảo tồn nó trở nên rất quan trọng và thậm chí cũng là việc để đảm bảo được sự quan tâm. UNESCO có gì để pháp luật nào để hỗ trợ Việt Nam trên lĩnh vực này?

Văn phòng UNESCO chúng tôi đã làm việc với các cơ quan chức năng trong lĩnh vực báo chí, để có một là quần lý di sản. Việc đầu tiên là làm sao để có thể tiếp cận các hoạt động du lịch để du khách có thể biết đến di sản như một điểm đến hấp dẫn và các giá trị của nó. Một vấn đề khác mà chúng tôi đặc biệt quan tâm là làm sao để đưa phượt có di sản để có những lợi ích di sản. Vì thế, chúng ta cần hỗ trợ các thôn xóm và cộng đồng trong mỗi công việc, làm sao khai thác di sản như một phần của việc tiếp cận các phong tục tập quán của vùng đất này, con người này cũng như sinh kế của họ. Qua đó, góp phần báo động về những sinh thái của khu di sản này mà chúng tôi đã công nhận. Chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu Thánh địa Mỹ Sơn (thành Quảng Nam), tìm hiểu được công thức chế tác gạch ở đây, hay nguyên liệu và một mặt chế tác để có được. Các bên cũng biết là sau khi di sản được công nhận, các chuyên gia UNESCO thường tiếp cận nhiều đoàn khảo sát đến đánh giá di sản để đảm bảo rằng sau khi di sản được công nhận, thì những giá trị của di sản này vẫn nguyên vẹn và được báo chí tiếp tục.

Nếu chúng ta không thôn xóm, chúng ta sẽ bóp méo di sản và có thể sẽ mất đi những giá trị. Tình trạng là rất rắc rối, hàng quán sẽ làm du khách chán nản. Vì thế cần phải có những cách thức để tiếp xúc phù hợp. Hội Gióng là một lễ hội rất giàu ý nghĩa và một lễ hội văn hóa thì rất cần sự quản lý cho Hội Gióng. Nhưng để quản lý và báo chí tiếp cận thì lại không đơn giản. Tình trạng này đã xảy ra với nhiều lễ hội trên thế giới và ngay cả ta cũng đã đưa ra nhiều quy tắc để khác nhau. Ví dụ có thể giới hạn số lượng khách đến thăm di sản, hay tham dự một số kiện của lễ, một địa điểm của lễ. Tôi cho rằng không có một biện pháp chung nào có thể áp dụng cho tất cả mọi trường hợp. Nếu chúng ta thay đổi quá nhiều, chúng ta sẽ làm mất giá trị công nhận của UNESCO, một cái nhìn trong mắt các du khách đến với di sản. Ví dụ như Hội An, hay phố cổ Hà Nội, nếu đưa họ ra thì mọi người quan tâm với di sản của du khách sẽ giảm xuống. Vì thế, chúng ta cần tính đến trách nhiệm với di sản.

Thưa bà, năm 2011 đã đến, trong năm mới này, UNESCO sẽ cùng đồng hành với Việt Nam

những thứ nào?

Bà Katherine Marine Mul: Tôi tin tưởng rằng từ khi vào di sản của Việt Nam bao hàm cả khía cạnh văn hóa và phi văn hóa nên chúng tôi sẽ tiếp tục đẩy mạnh sự phối hợp với các bộ, ngành, địa phương của Việt Nam. Tôi rất vui mừng vì trong lễ trao tặng danh hiệu di sản Nhà hát Lân Hà nổi bật ở đây, ông Bộ trưởng Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch đã công bố một khoản ngân quỹ cho việc bảo tồn các di sản văn hóa và việc làm này cho thấy sự có nhiều công trình nghiên cứu và tính nguyên gốc của di sản và hiểu được những công việc rất sâu xa và một lễ hội tôn giáo. Qua đó, giúp các thế hệ trẻ quan tâm, yêu thích và mong muốn tiếp nối di sản. Ví dụ như Công nghệ Chiêng tây nguyên, đã có hàng trăm CLB được thành lập giúp thế hệ trẻ hiểu được giá trị của Công nghệ chiêng và học cách di sản tốt. Nhưng với Hội giống, thì đây lại là điều không dễ dàng. Bởi vì điều gì đó hiện nay không thuần là hoạt động trình diễn, di sản tốt mà còn lôi cuốn người dân tới xem cho nên rất khó có thể bảo tồn. Rõ ràng là cùng với chúng tôi, báo chí sẽ có vai trò quan trọng trong tiến trình này, góp phần truyền tải thông tin đến công chúng. Bởi để thăm di sản không chỉ là đến xem mà phải hiểu được giá trị của di sản”.

Xin cảm ơn bà!/.

Hội Đồng (thư giãn)